

113
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ — ΤΜΗΜΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΕΤΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1965-1966

ΥΠΟ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Γ. ΚΑΨΩΜΕΝΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

6
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1966

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

026000214950

378.495

4AΨ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ — ΤΜΗΜΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΔΩΡΕΑ *Βου κα' 201*

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΕΤΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1965-1966

ΥΠΟ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Γ. ΚΑΨΩΜΕΝΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1966

Τὴν Κυριακὴν, 13 Φεβρουαρίου 1966, καὶ ὥραν 12ην μεσημβρινήν εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τοῦ νέου διδακτηρίου τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς - Τμήματος Ἰωαννίνων, παρουσία τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Δ. Δελιβάνη καὶ τοῦ Κοσμήτορος τῆς Γεωπονικῆς καὶ Δασολογικῆς Σχολῆς κ. Β. Λογοθέτου ὡς ἐκπροσώπων τῆς πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου καθὼς καὶ τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως Ἰωαννίνων καὶ ἄλλου ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς ὑποδοχῆς τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν καὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Στυλιανοῦ Καψωμένου ὀρκωμοσίας αὐτῶν. Προσφωνῶν τοὺς νέους φοιτητὰς ὁ Πρόεδρος ἀνέπτυξε διὰ βραχέων εἰς αὐτοὺς τὸ νόημα τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας καὶ τὸν σκοπὸν τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν.

Ἀγαπητοὶ νέοι φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριες,

Τὸ πανεπιστήμιο σᾶς ὑποδέχεται σήμερα στοὺς κόλπους του μὲ μεγάλη χαρά. Ὡς ὑπεύθυνος γιὰ τὴν διοίκηση καὶ τὴν λειτουργία τῆς Σχολῆς αὐτῆς σᾶς ἐκφράζω τὰ συγχαρητήριά μου γιὰ τὴν ἐπιτυχία σας καὶ σᾶς εὐχομαι καλὴ καὶ ἀπρόσκοπτη πρόοδο κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐδῶ φοιτήσεώς σας, ποὺ νὰ σᾶς ἐπιτρέψῃ μέσα στὰ καθορισμένα ἀπὸ τὸν νόμο χρονικὰ πλαίσια νὰ συμπληρώσετε τίς σπουδές σας καὶ νὰ ἀποδοθῆτε στὴν κοινωνία ἐπιστημονικὰ ἔτοιμοι γιὰ νὰ τὴν ὑπηρετήσετε στὸν τομέα ποὺ ἔχετε ἐπιλέξει.

Ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶναι σημαντικὴ γιὰ σᾶς, γιατί μὲ τὸν ὄρκο τοῦ φοιτητοῦ ποὺ θὰ κληθῆτε σὲ λίγο νὰ δώσετε καὶ μὲ τὴν χειραψία ποὺ θὰ ἐπακολουθήσῃ ἐπισημοποιεῖται ἡ εἰσοδός σας στὸ πανεπιστήμιο καὶ ἀναγνωρίζεσθε πιά ὀριστικὰ ὡς ἀκαδημαῖκοι πολίτες. Τὸ νόημα τῆς συμβολικῆς αὐτῆς πράξεως εἶναι ὅτι μοῦ ὑπόσχεσθε ὡς ἐκπροσώπου τοῦ ἰδρύματος νὰ τηρῆτε κατὰ τὰ χρόνια τῶν σπουδῶν σας τοὺς πανεπιστημιακοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι σᾶς ἐπιβάλλουν νὰ εἰσθε τακτικοὶ στὴν φοίτηση, προσεκτικοὶ καὶ ἀφοσιωμένοι ὁλόψυχα στὰ καθήκοντά σας, πειθαρχικοὶ ἀπέναντι τῶν διοικητικῶν ὀργάνων τοῦ πανεπιστημίου καὶ κόσμιοι στὴν συμπεριφορά σας πρὸς τοὺς διδασκάλους σας, πρὸς τοὺς συμφοιτητὰς σας, πρὸς ὅλους τοὺς συνανθρώπους σας.

Ἄν χρειάζεται νὰ δεσμευθῆτε μὲ ὄρκο κατὰ τὴν πρώτη εἰσοδὸ σας στὸν ναὸ αὐτὸν τῆς ἐπιστήμης, εἶναι γιατί οἱ σπουδές μέσα ἐδῶ στηρίζονται ὀχι στὸν ἐξαναγκασμό, ἀλλὰ στὴν λεγομένη ἀκαδημαϊκὴ ἐλευθερία, προϋποθέτουν δηλαδὴ τὴν ἐλεύθερη βούληση τοῦ ἀκαδημαῖκοῦ πολίτη νὰ ἐκλέγῃ μόνος του τίς πιὸ πρόσφορες στὴν ἀτομικότητά του μεθόδους γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ του συγκρότηση. Γιὰ νὰ καταλάβετε τί σημαίνει αὐτό, πρέπει νὰ ἔχετε ὑπόψη σας, ὅτι ἡ ἐπιστήμη ὡς προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσῃ τὸν μέσα του καὶ τὸν γύρω του κόσμον ἀποτελεῖ κατὰ βάσιν μιὰ συνεχόμενη ἀδιαίρετη ἐνότητα. Ἐπομένως ἀπὸ θεωρητικὴ ἄποψη τὸ πανεπιστήμιο, ποὺ εἶναι κέντρο καλλιέργειας καὶ μεταδόσεως τῆς ἐπιστήμης στοὺς νέους, νοεῖται ὡς ἐνιαῖος χώρος, μέσα στὸν ὁποῖο ὁ σπουδαστὴς εἶναι ἐλεύθερος νὰ κινῆται μὲ δική του πρωτοβουλία καὶ εὐθύνη, νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ μελετᾷ ὅ,τι ἀνταποκρίνεται στὴν προσωπικὴ του κλίση, γενικὰ νὰ μορφώνεται κατὰ τὸν δικό του τρόπο μὲ ἀπλὴ συμπαράσταση καὶ καθοδήγηση τῶν ὑπευθύνων γιὰ τοὺς κλάδους τῆς προτιμῆσεώς του. Φυσικὰ οἱ συνθήκες σπουδῶν στὰ πανεπιστήμια, ὅπως αὐτὰ ἐξελίχθησαν μὲ τὸν καιρὸ, ἀπέχουν ἄρκετὰ ἀπὸ τὸ ἰδεώδες ποὺ ὑπαγορεύει ἡ θεωρητικὴ ἔννοια τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας.

Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἡ πολιτεία ποὺ συντηρεῖ τὰ πανεπιστήμια χρειάζεται ἐπιστημονικὰ στελέχη μὲ συγκεκριμένη συγκρότηση, γιὰ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὴν θεραπεία τῶν ἀναγκῶν τοῦ κράτους καὶ τῶν πολιτῶν. Ἡ κοινωνικὴ τους αὐτὴ ἀποστολὴ ἔχει ἐπιβάλλει στὰ πανεπιστήμια νὰ καταρτίζουν προγράμματα μαθημάτων ποὺ νὰ προσφέρουν τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια γνώσεων γιὰ τὴν ἀσκηση τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιστημονικῶν ἐπαγγελμάτων. Ἡ ὑποχρέωση τοῦ σπουδαστοῦ τῆς ἐπιστήμης νὰ φοιτᾷ σὲ συγκεκριμένη σχολὴ καὶ νὰ ἀκολουθῇ τὸ συγκεκριμένο πρόγραμμα κάθε ἔτους σπουδῶν τῆς σχολῆς αὐτῆς περιορίζει χωρὶς ἄλλο σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἐλευθερία του, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι δυστυχῶς ἀναπόφευκτο, ἂν ὁ αὐριανὸς ἐπιστήμων πρόκειται νὰ ἀποτελέσῃ χρήσιμο μέλος τῆς κοινωνίας, μέσα στὴν ὁποία θὰ ζήσῃ καὶ θὰ σταδιοδρομήσῃ. Καὶ παρὰ τὸν περιορισμὸ ὅμως αὐτὸν πάλι ὑπάρχει στὶς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς, ὅπως θὰ διαπιστώσετε κατὰ τὴν διάρκεια τῆς φοιτήσεώς σας, ἄρκετὸ περιθώριον ἐλευθερίας, γιὰτὶ δὲν ἐλέγχεται λόγου χάρις ἡ παρουσία σας παρὰ μόνον σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις ἀσκήσεων ποὺ κρίνονται ὡς ἀπόλυτα ἀπαραίτητες γιὰ τὴν μύησίν σας στὶς μεθόδους τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας. Ἔτσι ἡ δέσμευση ποὺ ἀναλαμβάνετε μὲ τὸν ὄρκον τοῦ φοιτητοῦ, νὰ εἰσθε ἀπέναντι τοῦ πανεπιστημίου ὑπεύθυνοι γιὰ τὶς σπουδὰς καὶ τὴν διαγωγή σας, ἀποκτᾷ τὴν σημασίαν της, μὲ τὴν προϋπόθεση φυσικὰ ὅτι ἔχετε συναίσθησιν τῆς ἱερότητος τοῦ ὁρκου γιὰ κάθε ἄνθρωπον ποὺ θέλει νὰ εἶναι ἔντιμος.

Τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας ποὺ ἔθιξα ἀξιῶναι, νομίζω, μπροστὰ σὲ νέους φοιτητὰς ὅπως ἐσεῖς νὰ σχολιασθῇ περισσότερο, γιὰτὶ ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἀλληλένδετη μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐπιστήμης, στὴν ὁποία ἤρθατε ἐδῶ νὰ μυηθῆτε. Ἡ ἐπιστήμη πράγματι δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ προοδεύσῃ παρὰ μόνον μέσα σὲ κλίμα ἐλευθερίας, καὶ ὁ ἀληθινὸς ἐπιστήμων πρέπει νὰ ἀξιῶνῃ καὶ ἀπὸ τὸ περιβάλλον του, ἀλλὰ πρωτίστως ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ του νὰ μένῃ ἐλεύθερος καὶ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ ὁποιοσδήποτε σκοπιμότητες, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ἀσκῇ τὸ ἔργον του, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ζήτησιν τῆς ἀληθείας μὲ τὰ μέσα ποὺ διαθέτει ὁ ἄνθρωπος γενικὰ καὶ ὁ κάθε ἄνθρωπος ὡς ἄτομον ἰδιαιτέρως. Ἐμεῖς τὸ ξέρουμε πολὺ καλὰ αὐτό, καὶ δὲν πρόκειται νὰ ἐπεμβαίνωμε δεσμευτικὰ στὸ ἔργον σας ὡς σπουδαστῶν τῆς ἐπιστήμης ἢ νὰ σᾶς ἐπιβάλλωμε τίς δικές μας ἐπιστημονικὰς γνώμεις ἢ ἄλλες ἀπόψεις. Ἀπεναντίας θὰ σᾶς ἀφήνωμε ἐλεύθερους νὰ ἔχετε καὶ νὰ μορφώνετε γιὰ τὰ ζητήματα ποὺ σᾶς ἀπασχολοῦν γνώμεις σύμφωνες μὲ τὴν ἀτομικότητά σας. Ὁ ρόλος μας ὡς διδασκάλων σας θὰ περιορίζεται στὸ νὰ σᾶς χειραγωγοῦμε στὴν ὀρθὴ μέθοδον τοῦ ἐπιστημονικῶς σκέπτεσθαι.

Ἀλλὰ ἡ νεότης, καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἑλληνικὴ φοιτητικὴ νεότης, παρεξηγεῖ συχνὰ τὴν ἔννοια τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας, ποὺ ἀφορᾷ, ὅπως σᾶς

ἐξήγησα, τίς σπουδές αὐτές καθ' ἑαυτές, καὶ ἐν ὀνόματί της διεκδικεῖ τὸ δικαίωμα νὰ μεταφέρῃ μέσα στὸ πανεπιστήμιο τοὺς κομματικούς ἀγῶνες τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς. Ἀπ' αὐτὸ δημιουργοῦνται ἀνάμεσα στὶς πανεπιστημιακές ἀρχές καὶ στὶς φοιτητικές ὀργανώσεις ἀντεγκλήσεις, ποὺ δυσχεραίνουν τὴν ὁμαλὴ λειτουργία τῶν πανεπιστημίων. Ἐνα πανεπιστήμιο ἄξιο τῆς ἀποστολῆς του δὲν θὰ ἀρνηθῇ φυσικὰ ποτὲ στὸν τρόφιμό του νὰ ἔχῃ τίς πολιτικές του ἰδέες, ὅπως ἡ δημοκρατικὴ μας πολιτεία ἀναγνωρίζει τὸ ἴδιο αὐτὸ δικαίωμα στὸν κάθε πολίτη. Ἀλλ' ἂν οἱ πολιτικές ἰδέες τοῦ φοιτητοῦ εἶναι σεβαστές, τὸ πανεπιστήμιο πιστεύει ὅτι ἡ ἔνταξη σὲ κόμματα ἀπάδει τόσο στὸν νεαρὸ τρόφιμο τῆς ἐπιστήμης ὅσο καὶ στὸν ἀποτελειωμένο ἐπιστήμονα. Γιατὶ ὁ κομματισμὸς δεσμεύει τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ θολώνει τὴν κρίση καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ θεωρῇ σωστὸ κάθε τί ποὺ ἀπὸ πολιτικὴ σκοπιμότητα καὶ ὑστεροβουλία κάνει τὸ κόμμα, ὅσο στραβὸ καὶ ἂν εἶναι αὐτό. Τὸ κόμμα εἶναι τ ὁ ρ α ν ν ο ς καὶ ἀξιῶναι ἀπὸ τοὺς ὁπαδούς του τυφλὴ ὑπακοή. Ὅπως λοιπὸν *δστις πρὸς τύραννον ἐμπορεύεται, κείνου 'στι δοῦλος, κἂν ἐλεύθερος μόλῃ* κατὰ τὸν ἀποφθεγματικὸ λόγον τοῦ Σοφοκλῆ, ἔτσι καὶ ὁποῖος ἐντάσσεται στὸ κόμμα χάνει τὴν ἐλευθερία του καὶ γίνεται δοῦλος ἐκείνου. Καὶ ἐπειδὴ ὁ κομματισμὸς εἶναι ἀρνηση τῆς ἐλευθερίας, τὸ πανεπιστήμιο, ποὺ γιὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν του καὶ νὰ καλλιεργήσῃ ἀποτελεσματικὰ τὴν ἐπιστήμην ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀληθινῆς ἐλευθερίας, δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ ὡς θεμιτὸν μέσα στοὺς κόλπους του.

Καταλαβαίνετε τί θέλω νὰ πῶ. Μὴν κομματίζεσθε, γιατί δὲν θὰ μπορέσετε ποτὲ νὰ γίνετε ἀληθινοὶ ἐπιστήμονες. Καὶ ἂν πάλι δὲν ἀντιλαμβάνεσθε πόσο ὀλέθριος γιὰ τὸν σκοπὸ ποὺ ἐπιδιώκετε μὲ τὴν φοίτησή σας στὸ πανεπιστήμιο εἶναι ὁ κομματισμὸς καὶ ἐπιμένετε παρὰ τίς συμβουλές μας νὰ κομματίζεσθε, μὴ μεταφέρετε τουλάχιστο μέσα ἐδῶ τίς κομματικές διαμάχες. Δὲν πρόκειται νὰ ἀναγνωρίσωμε τέτοιου εἶδους παρεξηγημένες ἐλευθερίες ἐν ὀνόματι τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας τοῦ φοιτητοῦ. Πολιτικές ἰδέες ὅμως νὰ ἔχετε, κανεὶς δὲν σᾶς τὸ ἀρνεῖται, εἶναι δικαίωμά σας ἀναφαίρετο καὶ ὑποχρέωσή σας μάλιστα ὡς πολιτῶν. Ἀλλὰ διατηρεῖτε τὴν πνευματικὴν σας νηφαλιότητα καὶ ἀνεξαρτησία, ποὺ μόνον αὐτές ἐξυπηρετοῦν τὸ πραγματικὸ σας συμφέρον ὡς σπουδαστῶν τῆς ἐπιστήμης.

Αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἐλευθερία, ποὺ τὴν ἀκοῦτε καὶ πρέπει νὰ γνωρίζετε τί σημαίνει καὶ ποιά τὰ ὅριά της. Κάτι ἄλλο θέλω νὰ προσθέσω, ποὺ τὸ θεωρῶ ἐπίσης στὴν περίπτωσή σας ἐπίκαιρο. Δὲν μοῦ εἶναι δυνατόν σήμερα νὰ σᾶς ἐξηγήσω οὔτε τί εἶναι ἡ ἐπιστήμη γενικά, ποὺ καλλιεργεῖ τὸ πανεπιστήμιο, οὔτε τί εἶναι εἰδικὰ ὁ κλάδος ἐκείνος τῆς ἐπιστήμης ποὺ ἀποφασίσατε νὰ ἀκολουθήσετε. Αὐτὰ θὰ ἔχετε ἄλλωστε τὸν καιρὸ νὰ τὰ ἀκούσετε καὶ νὰ τὰ συνειδητοποιήσετε σιγὰ σιγὰ μέσα στὴν πράξη καὶ τὴν ἐφαρμογή, πράγμα ποὺ εἶναι πολὺ καλύτερο, γιατί ἡ θεωρητικὴ ἀνάπτυξη τῶν

θεμάτων αὐτῶν, γιὰ νὰ ἔχη ἀπήχηση καὶ νὰ εἶναι γόνιμη, προϋποθέτει νὰ ἔχη κανεῖς προηγουμένως προβληματισθῇ· ἀλλιῶς κινδυνεύει νὰ μείνῃ λόγος κενός. Αὐτὸ μόνο θὰ ἤθελα νὰ σᾶς πῶ ἀπὸ τώρα, ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἓνα θεῖο δῶρο στὸν ἄνθρωπο, γιατί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἀνταποκρίνεται κατ' ἐξοχὴν στὴν ἀνθρώπινη φύση καὶ τὴν διαστέλλει ἀπὸ τὴν φύση τῶν ἄλλων ζώων. Ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἔχει διατυπώσει πολὺ ἐπιγραμματικὰ στὴν παροιμιώδη εἰσαγωγικὴ πρόταση τῆς πρώτης φιλοσοφίας του, αὐτῆς ποὺ ὀνομάζομε Μετὰ τὰ Φυσικά: *πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει*. Αὐτὴν τὴν φυσικὴ στὸν ἄνθρωπο ὀρεξίν τοῦ εἰδέναι, τὴν λαχτάρᾳ ποὺ νιώθει μέσα του νὰ γνωρίσῃ τὸ κάθε τί, ἐπιδιώκει νὰ ἱκανοποιήσῃ ἡ ἐπιστήμη.

Ἄλλ' ἂν στὴν φύση τοῦ κάθε ἀνθρώπου ἀνταποκρίνεται ἡ ἐπιστήμη, οἱ πατέρες μας ἀνεκάλυψαν ὅτι εἰδικὰ στὴν φύση τοῦ Ἑλλήνος ἀνταποκρίνεται καὶ κάτι ἄλλο, ἡ *παιδεία*. Δὲν συμπίπτουν οἱ δύο αὐτὲς ἔννοιες, ἀλλὰ ἡ μία, ἡ παιδεία, εἶναι τὸ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς ἄλλης, τῆς ἐπιστήμης. Τί σημαίνει παιδεία, δὲν χρειάζομαι πολλὰ νὰ πῶ γιὰ νὰ τὸ ἐξηγήσω σὲ ἑλληνόπουλα ὅπως εἴσθε ἐσεῖς. Χαρακτηριστικὸ γιὰ τὸ πόσο εἶναι ριζωμένη στὴν συνείδηση τοῦ Ἑλλήνος ἡ ἔννοια τῆς παιδείας εἶναι, ὅτι οὔτε ἡ μακροχρόνια δουλεία τοῦ γένους δὲν μπόρεσε νὰ τὴν ξεριζώσῃ, καὶ δὲν χρειάζεται ὁ Ἑλληνας νὰ εἶναι σπουδασμένος γιὰ νὰ τὴν μάθῃ, τὴν ἔχει κυριολεκτικὰ μέσα στὸ αἷμα του. Καὶ τὸν πιὸ ἀγράμματο συμπατριώτη μας ἂν ρωτήσετε, γιατί στέλνει τὸ παιδί του στὸ σχολεῖο, θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ: γιὰ νὰ γίνῃ *ἄνθρωπος*. Σ' αὐτὸ συνοψίζεται ἡ παιδεία καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπιδιώκει: νὰ κάμῃ τὸ παιδί, νὰ κάμῃ τὸν νέο, *ἄνθρωπον*. Ὅχι νὰ τοῦ μεταδώσῃ ἀπλῶς γνώσεις ἀποσκοπεῖ αὐτὸ ποὺ ὀνομάζομε ἐγκύκλια μόρφωση, ἀλλὰ μαζὶ μὲ αὐτὸ καὶ περισσότερο ἀπὸ αὐτὸ νὰ ἐξανθρωπίσῃ τὸ παιδί. Ἀλλὰ καὶ τὸ πανεπιστήμιο δὲν ἐπιδιώκει μόνο νὰ μυήσει τὸν τρόφιμό του στὴν ἐπιστήμη, στὴν μέθοδο μὲ τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος προχωρεῖ στὴν ἀπόκτηση τῶν ἐπὶ μέρους γνώσεων. Ἄν αὐτὸ μόνο κατορθώσῃ, τότε ἀστόχησε ὁλότελα στὸν σκοπὸ του. Οἱ ἐπιστήμονες ποὺ θὰ βγάλῃ θὰ εἶναι τέρατα, ποὺ θὰ ἀπεργάζωνται ἀντὶ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς κοινωνίας καὶ τὴν προαγωγή τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὀλεθρο καὶ τὴν καταστροφὴ.

Ἔχετε λοιπὸν καὶ σεῖς, ἀγαπητοὶ πρωτοετείς φοιτηταί, διαρκῶς ὑπόψιν σας κατὰ τὴν διάρκειά τῆς φοιτήσεώς σας ἐδῶ τὸν διπλὸ αὐτὸ στόχο τῶν σπουδῶν σας, νὰ γίνετε ἐπιστήμονες καὶ νὰ γίνετε ἄνθρωποι, θὰ ἔλεγα ἴσως καλύτερα, ἀφοῦ γιὰ τὴν κοινωνικὴ συμβίωση καὶ τὸν πολιτισμὸ ἡ παιδεία εἶναι τὸ πρῶτο καὶ ἡ ἐπιστήμη τὸ δεῦτερο, νὰ γίνετε περισσότερο ἄνθρωποι παρὰ ἐπιστήμονες. Ἄν τὸ ἐπιτύχετε αὐτὸ, ὅταν ἀποφοιτᾶτε, ἂν ὅλοι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν πανεπιστημίων καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτάτων σχολῶν μας τὸ ἐπιτύχουν, χαρὰ στὴν πατρίδα μας.

